

Creșterea rolului părinților și comunităților în guvernarea educației

Convorbiri pedagogice cu Anatol Gremalschi, doctor habilitat, profesor universitar, director de programe educaționale la Institutul de Politici Publice

Învățământul trebuie să pregătească viitorii absolvenți pentru a activa într-o societate a cunoașterii

Este cunoscut faptul că principalii beneficiari ai educației sunt copiii, elevii, părinții și comunitățile locale. De faptul cum percep părinții importanța unui învățământ de calitate, în ce măsură sunt ei satisfăcuți de educația pe care copiii lor o primesc la școală, ce așteptări au ei privind viitorul acestora, aici, la noi în țară, depinde în mod direct și indirect atitudinea guvernării față de sectorul educației. Iar această atitudine se manifestă și se va manifesta, în primul rând, prin volumul mijloacelor financiare alocate instituțiilor de învățământ, prin statutul de-facto, nu cel declarat, al cadrului didactic în societate, prin perseverența cu care este și va fi promovat cultul cunoștințelor și meritocrației, prin gradul de implicare a părinților și comunităților în viața școlii.

Scopul acestor convorbiri pedagogice constă în elucidarea rolului părinților și comunităților locale în viața școlii și identificarea unor căi ce ar permite apropierea învățământului moldovenesc de necesitățile educaționale curente și de perspectivă ale copiilor noștri, direcționarea lui spre formarea și dezvoltarea anume a celor competențe ce vor fi cerute de societățile postindustriale, bazate pe nu atât pe prelucrarea unor materii prime, cât pe crearea de produse cu o valoare intelectuală adăugată înaltă. În cazul țării noastre, care duce o lipsă acută de resurse naturale, evident, cu excepția, cernoziomului, anume acest scop – pregătirea viitorilor absolvenți pentru o activitate productivă într-o societate a cunoașterii – trebuie să devină misiunea principală atât a fiecărei instituții de învățământ, cât și a sistemului educațional în ansamblu.

Percepțiile publice privind calitatea învățământului moldovenesc sunt confuze și contradictorii

În general, sub povara grijilor cotidiene, majoritatea cetățenilor noș-

tri nu prea au timp și posibilități să efectueze analize detaliate și pronosticuri de viitor referitor la calitatea și relevanța învățământului, privind și capacitățile viitorilor absolvenți de a fi competitivi pe piața muncii atât națională, cât și cea europeană (internățională). În consecință, pe fundalul unor așteptări modeste, mulți dintre ei sunt satisfăcuți de calitatea educației oferită de instituțiile de învățământ din țara noastră.

Astfel, conform datelor ultimului Barometru al Opiniei Publice – un sondaj reprezentativ la nivel național, desfășurat, începând cu anul 2000 (două ori pe an) de către Institutul de Politici Publice – după gradul de satisfacție de măsurile întreprinse de guvernare, învățământul ocupă primul loc, circa 38% din respondenți declarându-se mulțumiți și foarte mulțumiți de acțiunile conducerii țării în acest domeniu. În opina cetățenilor, comparativ cu alte domenii ale vieții social-economice, cum ar fi asistența medicală, asigurarea cu locuri de muncă, retribuirea muncii, asigurarea cu pensii ș.a., acțiunile întreprinse de conducerea țării în sectorul educației sunt bune. După cum era și de așteptat, mai mulțumite sunt persoanele în vârstă, cu un nivel relativ mai jos de studii, domiciliați în mediul rural, cu un nivel socioeconomic mai scăzut.

Cu regret, cetățenii din Republica Moldova nu-și prea fac mari griji referitor la viitorul copiilor lor. Astfel, fiind întrebați care sunt lucrurile ce îi îngrijorează cel mai mult în prezent, doar 10% din respondenții Barometrului Opiniei Publice au pus viitorul copiilor pe primul loc, cei mai mulți din ei dând prioritate combaterii sărăciei (40%), micșorării prețurilor (17%) și reducerii șomajului (11%). Posibil, aceste cifre reflectă nu atât grija pentru viitorul copiilor, cât structura pe vârste a populației țării noastre, în care, după cum se știe, ponderea tinerilor este relativ mică, atestându-se tendințe de scădere.

Evident, într-o societate în care tinerii sunt relativ puțini, iar problemele materiale presează, modul de viață al cetățenilor nu contribuie la înaintarea

de către ei a unor cerințe mai exigente față de calitatea învățământului, o mare parte a populației – circa 44% din respondenții Barometrului Opiniei Publice –, fiind destul și foarte mulțumiți de educația pe care copiii o primesc la școală. În consecință, doar 5% din respondenții Barometrului de Opinie Publică au indicat îmbunătățirea situației în învățământ, știință și cultură ca fiind una din cele mai importante probleme ale țării. Subestimarea, în percepția publică, a importanței calității educației de către un segment semnificativ al societății moldovenești, plasează îmbunătățirea situației din învățământ în partea de jos a listei de priorități ale țării. Datele mai multor sondaje reprezentative la nivel național arată că din cele zece eventuale priorități ale țării, cetățenii coboară problema îmbunătățirii educației tocmai pe locul al 6-lea, primele locuri fiind ocupate de întărirea ordinii în țară, dezvoltarea economiei, ridicarea nivelului de trai.

Surprinzător, dar în pofida faptului că cetățenii sunt, în mare parte, mulțumiți de starea învățământului moldovenesc, ei nu percep educația ca un factor ce ar contribui în viitor atât la bunăstarea propriilor copii, cât și la bunăstarea țării în ansamblu. Astfel, conform datelor unui sondaj reprezentativ la nivel național, realizat în anul 2016 de către Institutul de Marketing, Analiză, Sondaje și Investiții „IMAS INVEST”, circa 62% din părinții elevilor din gimnaziile și liceele și circa 47% din studenții instituțiilor de învățământ universitar au declarat că sunt de acord cu afirmația că *Diplomele de azi nu mai au nicio valoare*.

Într-un mod similar, deși sunt mulțumiți de calitatea învățământului moldovenesc, circa 66% din respondenții sondajului IMAS consideră că pentru a lua note bune, un copil are nevoie și de meditații; 31% consideră că învățământul privat este mai bun decât cel de stat; 60% consideră că elevii de astăzi sunt mai slab pregătiți decât cei din trecut și tocmai circa 70% (!) dintre părinți ar dori ca fiul/fiica lor să studieze în străinătate.

Suntem nevoiți să constatăm că percepția confuză și contradictorie

a rolului școlii în viața societății, subestimarea de către mulți cetățeni a importanței rolului educației în societatea moldovenească, se datorează și faptului că între școală, pe de o parte, și părinții și comunitățile locale, pe de altă parte, există o distanțare, iar nepotrivirile și o lipsa de armonie în atingerea scopurilor comune diminuează eficiența învățării.

De ce părinții neapărat trebuie să se implice?

Indiscutabil, majoritatea cadrelor didactice și a celor de conducere ce activează în școlile noastre au o pregătire profesională foarte bună și sunt devotate profesiei. Însă, practica națională și internațională ne demonstrează faptul că succesul unui sistem educațional nu poate fi asigurat doar prin efortul dascălilor. Un efor și mai mare se cere din partea părinților și comunităților. Această concluzie derivă atât de rezultatele învățării demonstrare de elevii părinții cărora se implică în viața școlii, cât și de traseele educaționale ale absolvenților instituțiilor de învățământ în guvernarea cărora părinții au posibilități de a participa.

Astfel, din datele evaluărilor Internaționale PISA – un prestigios program de evaluare realizat la fiecare trei ani, axat în anul 2015 pe știință, lectură, matematică și rezolvare colaborativă de probleme –, rezultă următoarele constatări:

1. În circa 70% din școlile din țările Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) – o organizație internațională a țărilor națiuni dezvoltate care acceptă principiile democrației reprezentative și a economiei de piață libere –, au o legislație explicită referitoare la implicarea părinților în activitățile școlii. Republica Moldova *nu are* un astfel de cadru normativ-juridic.

2. În țările OECD nouă din zece elevi frecventează școli care organizează diferite activități destinate anume părinților, scopul acestor activități fiind implicarea părinților în activitatea școlii și în educarea propriilor lor copii. În cazul Republicii Moldova, acest indicator este de doar unul din zece elevi.

3. Cu cât nivelul de studii al părinților este mai jos, cu atât copiii lor au rezultate mai modeste la învățătură. În cazul Republicii Moldova, peste 60% din copiii de vârstă de 15 ani, ce provin din astfel de familii, au cunoștințe minime în toate cele trei domenii evaluate de PISA: lectură/citire, matematică și știință.

Conform multiplelor studii realizate în țările cu mari tradiții în domeniul învățământului, implicarea părinților contribuie la atingerea unor rezultate mai bune ale învățării și duce la creșterea motivației copiilor de a învăța. Totodată, ceea ce este cu mult mai important, implicarea părinților formează și dezvoltă cultul învățării, consolidează legăturile umane dintre copii, părinți și cadrele didactice.

În prezența unui cadru normativ-juridic bine pus la punct, părinții nu sunt doar consultați de către școală, dar au și dreptul de a influența deciziile luate de administrația acesteia, fapt ce asigură racordarea ofertei educaționale a școlii la cerințele beneficiarilor direcți ai educației – ale elevilor, părinților și comunităților. Mai mult ca atât, în astfel de condiții, sunt create și dezvoltate parteneriate durabile elevi – părinți – școală – comunitate, se creează medii incluzive de învățare, se consolidează meritocrația și se diminuează fraudă academică.

Participarea părinților în viața școlii sporește autoritatea și prestigiul cadrelor didactice, la creșterea nivelului de încredere a părinților în cadrele didactice. Totodată, părinții au mai multe posibilități de a oferi sprijin școlii în extinderea și diversificarea activităților instructiv-educative, culturale-sportive și de agrement, pot contribui în mod legal la îmbunătățirea condițiilor fizice în școală.

**(Continuare în numărul
următor al Săptămânalului
Univers Pedagogic pro)**